

MICHELIN

★★★

Francja

**ERGO
HESTIA**

*Zielony
Przewodnik*

Partner wydawniczy @Bezdroża

Tytuł oryginału

Le Guide Vert – France

Tłumaczenie

Magdalena Kubas, Magdalena Trojankowska,
AD LITTERAM Justyna Nowakowska, Joanna Miodek

Redaktor prowadzący

Paweł Sondej

Redakcja

Mariusz Miodek

Korekta

Urszula Czerwińska, Mariusz Miodek, Izabela Sieranc

Redakcja techniczna map

Sabina Binek

Projekt graficzny

Christelle Le Déan, Sandro Borel

Skład i redakcja techniczna

Sabina Binek

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

Księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?befra3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN 978-83-283-5439-5

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**

- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
Nasza społeczność

Francja

Pola lawendy w Prowansji
©jancokaz / Stock.adobe.com

Regiony opisane w przewodniku:

zob. mapa okładkowa

1 Paryż i Île-de-France	s. 58
2 Bretania	s. 115
3 Kraj Loary	s. 149
4 Normandia	s. 177
5 Hauts-de-France	s. 221
6 Grand Est	s. 251
7 Burgundia-Franche-Comté	s. 299
8 Region Centralny-Dolina Loary	s. 341
9 Nowa Akwitania – część północna	s. 375
10 Nowa Akwitania – część południowa	s. 411
11 Owernia-Rodan-Alpy	s. 451
12 Oksytania	s. 509
13 Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże	s. 575
14 Korsyka	s. 655

Kup książkę

Poleć książkę

SPIS TREŚCI

© Sergii Figurnyi / Stock.adobe.com

ZOBACZ KONIECZNIE

Najpiękniejsze miejsca..... 4

NIE PRZEGAP

Niezapomniane przeżycia 8

PROPONOWANE TRASY

Najciekawsze wycieczki..... 14

ORGANIZACJA PODRÓŻY

Podróż i pobyt we Francji 26

Na miejscu 28

Polecane lokale..... 30

INFORMACJE

KRAJOZNAWCZE

Krajobrazy i regiony 40

Sztuka i kultura 43

Kalendarium dziejów..... 51

Kalendarium wydarzeń..... 53

ODKRYWANIE FRANCJI

1 PARYŻ I ÎLE-DE-FRANCE

Paryż 61

Disneyland Paris 94

Fontainebleau 96

Provins..... 101

Saint-Germain-en-Laye 103

Vaux-le-Vicomte 106

Wersal 108

2 BRETANIA

Rennes..... 119

Brest 125

Quimper 128

Saint-Malo..... 132

Tréguier 137

Vannes 140

Zatoka Morlaix 145

3 KRAJ LOARY

Nantes 153

Angers 160

Le Mans 164

Le Puy du Fou 168

Les Sables d'Olonne..... 170

Saumur..... 172

4 NORMANDIA

Rouen 181

Bayeux..... 191

Caen 193

Cherbourg-Octeville..... 198

Coutances 201

Dieppe..... 203

Évreux..... 205

Falaise 207

Hawr 210

Honfleur..... 213

Mont-Saint-Michel..... 216

5 HAUTS-DE-FRANCE

Lille 225

Amiens 230

Arras 233

Beauvais..... 235

Chantilly..... 237

Compiègne..... 240

Laon 243

Saint-Omer 245

Le Touquet-Paris-Plage..... 247

6 GRAND EST

Strasburg 255

Colmar 262

Miluza 267

Szlak Win Alzackich..... 269

Metz 275

Nancy..... 280

Reims 285

Châlons-de-Champagne..... 292

Troyes..... 294

7 BURGUNDIA-FRANCHE-COMTÉ

Dijon..... 303

Autun 308

Auxerre..... 310

Beaune 313

Cluny 318

Kup książkę

Poleć książkę

Vézelay	322
Belfort.....	325
Besançon.....	327
La Charité-sur-Loire.....	331
Cirque de Baume-les-Messieurs..	333
Monts Jura	335
Saut du Doubs.....	338

8 REGION CENTRALNY-DOLINA LOARY

Orlean.....	345
Blois.....	348
Bourges.....	353
Chartres	357
Loches	359
Tours	363
Zamki nad Loarą.....	365

9 NOWA AKWITANIA – CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

Angoulême.....	379
Collonges-la-Rouge	382
Limoges	385
Poitiers	389
La Rochelle	394
Rochefort	398
Royan.....	401
Saintes.....	404
Uzerche.....	408

10 NOWA AKWITANIA – CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

Bordeaux.....	415
Arcachon	423
Bajonna.....	426
Jurisdiction de Saint-Émilion.....	432
PNR des Landes de Gascogne ...	434
Pau.....	436
Périgueux.....	439
Sarlat-la-Canéda.....	443

11 OWERNIA-RODAN-ALPY

Lyon.....	455
Anncy.....	465
Chambéry	469
Chamonix-Mont-Blanc.....	471
Clermont-Ferrand.....	476
Évian-les-Bains.....	480
Gorges de l'Ardèche.....	483
Grenoble.....	485
Moulins	491

PNR des Volcans d'Auvergne.....	494
Le Puy-en-Velay	499
Saint-Flour	503
Valence.....	505

12 OKSYTANIA

Tuluza	513
Albi.....	521
Cahors	524
Carcassonne.....	528
Foix.....	531
Lourdes	534
Millau	536
Montpellier.....	539
Narbona.....	544
Nîmes.....	547
Parc national des Pyrénées	552
Perpignan.....	556
Rocamadour	564
Rodez.....	567
Sewenny i Causses.....	570

13 PROWANSJA-ALPY-LAZUROWE WYBRZEŻE

Marsylia.....	579
Aix-en-Provence.....	587
Arles	592
Awinion.....	597
Les Baux-de-Provence.....	602
Orange	605
Roussillon.....	608
Alpy Prowansalskie.....	613
Briançon.....	617
Sisteron	621
Cannes.....	627
Monako	633
Nicea	638
Saint-Tropez	647
Tulon	650

14 KORSYKA

Ajaccio.....	659
Bastia	663
Bonifacio	666
Calvi.....	671
Porto	674

Indeks679

Słowniczek.....689

Spis map, planów i schematów..691

ZOBACZ KONIECZNIE

★★★ zobacz koniecznie

★★ warto odwiedzić

★ godne uwagi

★★★

Mont Blanc

Pokryty wiecznym śniegiem Mont Blanc (4810 m n.p.m.) spogląda z góry na Alpy i Europę Zachodnią.

Jego strome zbocza przyciągają wielu turystów, którzy przyjeżdżają w poszukiwaniu mocnych wrażeń i wspaniałych krajobrazów.

Zob. s. 475.

© beatrice prève / Stock.adobe.com

★★★

Puy du Fou

Niezapomniane widowisko urozmaicone efektami pirotechnicznymi, walkami rycerskimi i zwiedzaniem odtworzonych osad. Idealna propozycja dla rodzin!

Zob. s. 168.

© MangNillyPop@ER / Stock.adobe.com

Kup książkę

Poleć książkę

© Kamira/Shutterstock.com

Paryż

Nieodłączne elementy składowe krajobrazu: Sekwana, wieża Eiffla, Luwr... Jednak Paryż to też skupisko dzielnic, które nieustannie tętnią życiem, to stolica, w której zawsze coś się dzieje.

Zob. s. 61.

Wersal

Najpiękniejszy, najbardziej okazały i najstynniejszy francuski pałac! Nie sposób zwiedzić całej za jednym zamachem. Za pierwszym razem warto zajrzeć do olśniewającego parku i Wielkich Apartamentów.

Zob. s. 108.

© Philphoto/Stock.adobe.com

© Francois/Stock.adobe.com

Mont-Saint-Michel

Ponadczasowe arcydzieło architektury wznoszące się w jednej z najpiękniejszych zatok na świecie, symbol duchowości i świadectwo ludzkiego geniuszu, zdaje się wyłaniać spośród fal.

Zob. s. 216.

Kup książkę

Poleć książkę

Podróż przez Francję z Lille do Marsylii w 15 dni

W skrócie: 800 km z północy na południe – odkrywanie kuchni, historii i krajobrazów Francji.

● Dzień 1. Lille

Spacer i przerwa obiadowa w zabytkowej części Lille, zwiedzanie Palais des Beaux-Arts. Nocleg na miejscu (s. 225).

Katedra Notre-Dame
© guidowalter15 / Stock.adobe.com

Kup książkę

● Dzień 2. Arras

Zwiedzanie Grand'Place i Hôtel de Ville. Popołudnie w Musée des Beaux-Arts. Wieczór na place des Héros. Nocleg na miejscu (s. 233).

Rada: wieczorem warto obejrzeć iluminacje Grand'Place.

● Dzień 3. Compiègne

Zwiedzanie muzeów i pałaców. Spacer po Forêt de Compiègne i zwiedzanie zamku w Pierrefonds. Nocleg w Reims (s. 240).

● Dzień 4. Reims

Rano: zwiedzanie katedry Notre-Dame i Palais du Tau. Popołudnie: bazylika i muzeum-opactwo Saint-Rémi. Nocleg na miejscu (s. 285).

● Dzień 5. Szampania

Zwiedzanie składów wina Vranken-Pommery, warsztaty degustacyjne w winnicach Veuve Clicquot-Ponsardin (s. 291). Nocleg w Troyes.

Poleć książkę

Pałac Papieski w Awinion
© Grigoriy Buyev / Stock.adobe.com

● Dzień 6. Troyes

Zwiedzanie starówki i Musée d'Art Moderne, zakupy w sklepach fabrycznych (s. 294) lub spacer po PNR de la Forêt d'Orient (s. 296). Nocleg w Vézelay.

● Dzień 7. Vézelay-Dijon

Rano: zwiedzanie bazyliki w Vézelay (s. 322). Popołudnie: przejazd do Dijon, podziwianie Studni Mojżesza w kartuzji w Champmol (s. 306). Nocleg w Dijon.

● Dzień 8. Dijon

Spacer po starówce i zwiedzanie Musée des Beaux-Arts (s. 305). Nocleg w Beaune.

● Dzień 9. Beaune-Mâconnais

Zwiedzanie Hôtel-Dieu w Beaune (s. 314) i opactwa Saint-Philibert w Tournus (s. 320). Nocleg w Beaujolais.

● Dzień 10. i 11. Lyon

Zwiedzanie lyońskiej starówki, obiad. Wejście na Colline de Fourvière.

Kup książkę

Nocleg na starówce. Kolejny dzień: zwiedzanie dzielnicy Croix-Rousse, centrum Lyonu, spacer po Presqu'île (s. 460). Nocleg w Vienne.

● Dzień 12. Valence

Dojazd do miasta malowniczą drogą z widokiem na wstęgę Rodanu. Popołudnie: zwiedzanie muzeum sztuki i archeologii. Nocleg na miejscu (s. 505).

● Dzień 13. Awinion

Zwiedzanie pałacu papieskiego i jego okolic, podziwianie Pont Saint-Bénézet. Nocleg na miejscu (s. 597).

● Dzień 14. Aix-en-Provence

Spacer po uliczkach zabytkowej części Aix, obiad i zwiedzanie Musée Granet. Nocleg na miejscu (s. 587).

● Dzień 15. Marsylia

Śniadanie w Vieux-Port, zwiedzanie Mucem. Spacer aż do Notre-Dame-de-la-Garde. Wieczór w pobliżu Cours Julien (s. 585).

Poleć książkę

ORGANIZACJA PODRÓŻY

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

Na miejscu

TARGI I AUKCJE

Targ, który stanowi ważny element życia lokalnych społeczności, jest miejscem spotkań i handlu. Wizyta na targu jest doskonałą okazją do odkrycia regionu i miejscowych specjałów.

Aukcja

Aukcje rybne, które można podziwiać w porcie po powrocie kutrów rybackich, są prawdziwym widowiskiem. Zazwyczaj odbywają się codziennie, pół godziny po powrocie rybaków.

Targi tłustego drobiu

Te specyficzne targi, na których można kupić tłuste gęsi i kaczki, świeże i przetworzone wątróbki, odbywają się zimą, głównie na południowym zachodzie Francji. Do najstłynniejszych należą targi w Brive-la-Gaillarde i Sarlat.

Targi truflii

Vaucluse jest największym producentem truflii we Francji, ale **Périgord**

(w szczególności Sarlat) i Quercy nie pozostają w tyle. Targi odbywają się rano od połowy listopada do połowy marca. Warto wiedzieć, że za zakupione towary płaci się zawsze gotówką.

Jarmarki bożonarodzeniowe

Najbardziej charakterystyczne jarmarki bożonarodzeniowe odbywają się w regionie Grand Est. Tradycja jarmarków, którym towarzyszą najróżniejsze przedstawienia, koncerty, żywe szopki i wystawy, wywodzi się z krajów germańskich. Od końca listopada do 31 grudnia można się cieszyć magiczną, świąteczną atmosferą. Jeden z najstarszych i najstłynniejszych jarmarków bożonarodzeniowych odbywa się w Strasburgu, który odwiedza wówczas 2 mln turystów. Takie jarmarki organizuje coraz więcej miast i miasteczek, które prześcigają się w oferowanych atrakcjach. Na jarmarkach można kupić dekoracje świąteczne, tradycyjne wypieki i rękodzieło.

Targ w Sarlat
© Mizio70 / Stock.adobe.com

Kup książkę

Poleć książkę

INFORMACJE KRAJOZNAWCZE

Kup książkę

Polec książkę

Sztuka i kultura

Francja odgrywała znaczącą rolę w rozwoju zachodnioeuropejskiej kultury, sztuki, architektury, muzyki i literatury od czasów Karola Wielkiego. Dziś także szczyci się niezaprzeczną witalnością na tych polach. Budowle i poszczególne prądy artystyczne świadczą o nieustannym rozwoju francuskiego dziedzictwa.

Prehistoria

Pierwsze narzędzia pojawiły się już w okresie dolnego **paleolitu**. Sztuka prehistoryczna zaczęła rozwijać się w okresie górnego paleolitu (35 000–10 000 r. p.n.e.), apogeum jej rozwoju przypadło na okres magdaleński, zwłaszcza w rejonie Dordogne.

W wyniku rewolucji **neolitycznej** (ok. 6500 r. p.n.e.) człowiek zaczął prowadzić osiadły tryb życia. W tym okresie zbudowano wiele budowli wykorzystywanych jako grobowce, takich jak te zachowane w Carnac (Bretania).

Opanowanie umiejętności wykorzystywania metali rodzimych wprowadziło prehistoryczną cywilizację w **epokę brązu** (2300–1800 r. p.n.e.), a następnie **epokę żelaza** (750–450 r. p.n.e.).

Od czasów Galów do roku tysięcznego

W miastach władze rzymskie wznosiły kamienne budynki i narzucały miejscowej ludności swoją kulturę. Krajobraz ulegał stopniowym zmianom w związku z rozwojem miast i budową dróg, mostów i akweduktów.

Ogłoszenie chrześcijaństwa religią państwową imperium rzymskiego (392) spowodowało rozwój architektury sakralnej.

Kup książkę

W V w. najazdy barbarzyńców doprowadziły do zahamowania rozwoju sztuki figuratywnej i rozpowszechnienia się w zdobnictwie motywów abstrakcyjnych i zwierzęcych.

Sztuka okresu merowińskiego (VI–VIII w.) była syntezą wpływów antycznych, barbarzyńskich i chrześcijańskich. **Renesans karoliński** (IX w.) charakteryzował się rozwojem wszystkich form artystycznych i celowym powrotem do form sztuki antyku.

Sztuka romańska

Po niepokojach towarzyszących rokowi tysięcznemu Kościół wzmacnił swe duchowe oddziaływanie i potęgę, tworząc grunt pod rozwój sztuki romańskiej (XI–XII w.).

ARCHITEKTURA

Rozpowszechnienie stosowania kamiennych sklepień, użycie przypór i powrót do dekoracji architektonicznej były charakterystycznymi elementami architektury wczesnromańskiej (Saint-Martin-du-Canigou). Tympanony, archiwolty, mury oporowe, filary międzyokienne pokrywano rzeźbami o tematyce religijnej lub świeckiej. We wnętrzach zasadniczą część dekoracji stanowiły freski i rzeźbione kapitele. Styl romański wzorował się na sztuce orientalnej, bizantyjskiej i muzułmańskiej.

Poleć książkę

Wieża Eiffla w Paryżu
© lakov / Depositphotos.com

Kup książkę

Poleć książkę

ODKRYWANIE FRANCJI

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

Paryż i Île-de-France

Wielkie masywy pokryte lasami, rzeki i wyjątkowe dziedzictwo kulturowe tworzą charakter Île-de-France. Królowie i władcy fundowali tutaj okazałe zamki, wokół których w epoce renesansu i klasycyzmu zakładano niezwykle parki i ogrody. W Wersalu, Fontainebleau i Vaux-le-Vicomte pracowało wielu słynnych artystów. Na obszarze Île-de-France powstały również wspaniałe budowle sakralne, jak opactwo Royaumont. W XIX w. krajobraz regionu i tutejsze wyjątkowe światło przyciągnęły wielu artystów, w tym Milleta, który zamieszkał w Barbizon, oraz van Gogha, osiadłego w Auvers-sur-Oise. Można tu również znaleźć wiele miejsc do zabawy, idealnych na spędzenie przyjemnych chwil z rodziną, przede wszystkim Disneyland Resort Paris.

A Paryż to najchętniej odwiedzana stolica na świecie, metropolia o tysiącu twarzy: historycznej, kulturalnej, romantycznej, gastronomicznej, centrum zakupów, spektakli, imprez... Wiele paryskich zabytków wpisano na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Uratowane od zniszczeń spowodowanych upływem czasu, tworzą wielkie karty historii Francji.

ZOBACZ KONIECZNIE W PARYŻU

- ▶ Katedrę Notre-Dame, gotycki klejnot; niestety po pożarze w kwietniu 2019 r. można ją podziwiać tylko z zewnątrz i z pewnego oddalenia (s. 63).
- ▶ Luwr – największe na świecie muzeum, gdzie co krok można natknąć się na arcydzieła sztuki (s. 66).
- ▶ Pola Elizejskie, uznawane za najpiękniejszą aleję świata (s. 74).
- ▶ Bazylikę Sacré-Cœur na wzgórzu Montmartre, gdzie można się poczuć jak w malowniczej dzielnicy XIX-wiecznych artystów (s. 76).
- ▶ Widok z wieży Eiffla, sięgający 67 km przy pięknej pogodzie (s. 73).
- ▶ Kilka spośród 150 paryskich muzeów, w tym koniecznie Musée d'Orsay, interesujące przede wszystkim dla wielbicieli dzieł impresjonistów (s. 72).

ORGANIZACJA CZASU

- ▶ Można zaoszczędzić czas, poruszając się metrem, które pozwala pokonywać nawet niewielkie odległości. A tłumów można uniknąć, planując zwiedzanie wieczorami lub zaczynając bardzo wcześnie, zaraz po otwarciu muzeów i zabytków.

ZOBACZ KONIECZNIE W ÎLE-DE-FRANCE

- ▶ Wersal, który jest największym pałacem na świecie i symbolem klasycznej doskonałości (s. 108).
- ▶ Pałac Fontainebleau, którego forma jest inspirowana włoskim renesansem (s. 96).
- ▶ Pałac Vaux-le-Vicomte, który stał się „przyczyną” budowy Wersalu (s. 106).
- ▶ Disneyland Paris, aby poczuć magię Walta Disneya i spotkać bohaterów dzieci z całego świata (s. 94).

ORGANIZACJA CZASU

- ▶ Wycieczki po regionie będą się koncentrowały głównie na terenach miejskich, ale parki i ogromne połacie lasów zapewnią także kontakt z naturą, co pozwoli dopasować rozkład dnia do pogody.

Panorama z jednej z wież katedry Notre-Dame
© andriigorulko / Stock.adobe.com

Paryż

Paris

2 mln 220 tys. mieszkańców

Paryż, tętniący życiem od rana do wieczora, wciąż się zmienia, jednocześnie pozostając sobą, wierny dewizie „*Fluctuat nec mergitur*” („Miotają nim fale, ale on nie tonie”). Od historycznego centrum położonego na dwóch wyspach aż do punktów widokowych (Montmartre, Montparnasse, wzgórze Sainte-Geneviève) zaskakuje wspaniałymi perspektywami, subtelnymi detalami i harmonijnym połączeniem kamienia, stali i szkła. Liczne muzea zachwycają miłośników sztuki oraz pasjonatów nauki i techniki. Niezliczone parki, ogrody i skwery tworzą zielone przestrzenie doskonałe na spacer lub spotkanie ze sztuką plenerową.

INFORMACJE PRAKTYCZNE

INFORMACJA TURYSTYCZNA

25 r. des Pyramides - ☎ 01 49 52 42 63 - www.parisinfo.com.

POŁOŻENIE

Mapa regionu A2 (s. 58) i mapa centrum Paryża na s. 64–65

DOJAZD

Lotnisko Charles-de-Gaulle znajduje się 25 km od miasta. Do centrum można dojechać pociągiem RER-B. Pociąg zatrzymuje się m.in. na dworcu Gare du Nord, stacjach Saint Michel-Notre Dame oraz Chatelet-Les Halles. Podróż z lotniska na dworzec Gare du Nord zajmuje ok. 40 min. Pociągi kursują od 5.00 do 23.00 (w weekendy do 24.00). Można też dojechać do centrum autobusem lotniskowym RoissyBus, który zatrzymuje się przy Operze. Czas przejazdu: ok. 1 godz. Autobusy kursują co 15–30 min.

Lotnisko Beauvais-Tillé, potocznie nazywane również lotniskiem **Paryż-Beauvais**, znajduje się ok. 85 km od Paryża. Tutaj przylatują samoloty tanich linii lotniczych, także z Polski. Autobus lotniskowy dojeżdża do centrum miasta (Porte Maillot) w ok. 75 min.

Kup książkę

Poleć książkę

Francja

Ruszajcie w świat z przewodnikami Michelin!

W trzech częściach **Zielonego Przewodnika** znajdziecie niezbędne informacje, dzięki którym odkryjecie cel Waszej podróży:

- **Organizacja podróży** – informacje przydatne przed wyjazdem i w trakcie podróży
- **Informacje krajoznawcze** – wiadomości geograficzno-historyczne i kulturowe
- **Odkrywanie Francji** – trasy zwiedzania i opisy interesujących miejsc

Gwiazdki – tradycyjny system oceny atrakcji turystycznych

zobacz koniecznie

warto odwiedzić

godne uwagi

Pełny zestaw dokładnych **map**:

- **Mapy regionów**
- **Trasy wycieczek**
- **Plany miast**

Wybrane **adresy na każdą kieszeń**

Restauracje, kawiarnie, bary

Propozycje **zwiedzania z rodziną**

Miejsca i atrakcje dla rodzin z dziećmi oznaczone symbolem

Księgarnia internetowa:

<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:

tel.: 0 801 339900

kom.: 0 601 339900

MICHELIN

Zaplanuj trasę podróży
z serwisem
www.ViaMichelin.com

ISBN 978-83-283-5439-5

9 788328 354395

Cena 64,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA